

כבוד אב, לא נענש, כפי שיתבאר בעזה"י בדף י"ז.

דף י"ז

ישמעאל גדול מיצחק ארבע עשרה שנה

כשנולד ישמעאל, היה אברהם אבינו בן שמונים ושש שנים, שנאמר, "וַאֲבֹרָם בֶּן שְׁמֹנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדֶת הָגֵר אֶת יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם" (בראשית ט"ז ט"ז). וכשנולד יצחק, היה אברהם אבינו בן מאה שנה, שנאמר, "וַאֲבֹרָהֶם בֶּן מֵאָה שָׁנָה בְּהוֹלֵד לוֹ אֶת יִצְחָק בְּנֹו" (בראשית כ"א ה'). ומכאן שישמעאל גדול מיצחק ארבע עשרה שנה.

ישמעאל גדול מיעקב שבעים וארבע שנים

כשנולד יעקב, היה יצחק אביו בן ששים שנה, שנאמר "וַיִּצְחָק בֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אִתָּם" (בראשית כ"ה כ"ו), ואם כן ישמעאל היה גדול מיעקב שבעים וארבע שנים.

בשעה שמת ישמעאל היה יעקב בן ששים ושלוש

ישמעאל מת בן מאה שלושים ושבע שנה, שנאמר, "וַאֲלֶהָ שָׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מֵאֵת שָׁנָה וְשָׁלְשִׁים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים וַיָּגֹעַ וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל עַמְיֹו" (בראשית כ"ה י"ז), ומאחר שהיה גדול מיעקב שבעים וארבע שנה, באותו זמן היה יעקב בן ששים ושלוש [63 = 74 - 137].

ישמעאל מת באותו הפרק שנתברך יעקב

מבואר מהכתובים, שבאותו פרק שמת ישמעאל נתברך יעקב שכן אחרי שנתברך יעקב ונשלח לחרן נאמר, "וַיִּרְאֵהוּ עֵשָׂו כִּי בָרַךְ יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְשָׁלַח אֹתוֹ פָּדְנָה אָרֶם לְקַחַת לוֹ מִשָּׂם אִשָּׁה בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ וַיְצַו עָלָיו לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן ... וַיִּלְךְ עֵשָׂו אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מְחֻלַּת בֵּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם אַחֻות נְבִיּוֹת עַל נָשָׁיו לֹא אִשָּׁה" (בראשית כ"ה ו"ט), ואמרו שהסיבה לכך שנקראת "מְחֻלַּת בֵּת יִשְׁמָעֵאל ... אַחֻות נְבִיּוֹת" לומר לך, שנתקדשה על ידי ישמעאל בעודו קיים, ונשאת על ידי נביות, כי כבר מת ישמעאל. ואם כן, סמוך לברכת יעקב מת ישמעאל. ומכאן שבשעה שנתברך יעקב היה בן ששים ושלוש.